

Bu makale, Dr.Dr.h.c. Silvia Tellenbach'a Armağan (Editörler: F. Yenisey, İ. Özgenç, A. Nuhoglu, A. Sözüer, F. Turhan), Ankara, Mayıs 2018, sh. 503 vd.nda yayımlanmıştır.

İNSAN ÖLDÜRME İLE İLGİLİ KUR'AN HÜKÜMLERİNİN GÜNÜMÜZ CEZA HUKUKU DÜŞÜNÇESİNE AKTARILMASI

Prof. Dr. İzzet Özgenç

I. Evrensel mesaj olan Kur'an, bir hukuk metni değildir. Ancak Kur'an'da, hukuk uygulamamızda ve hatta, teknik anlamda kanun gibi hukuk metinlerinin düzenlenmesinde bize yol göstericilik özelliği taşıyan çeşitli hüküm ve mesajlar bulunmaktadır. Kur'an'daki bu hüküm ve mesajlar dikkate alınarak yapılacak olan kanuni düzenlemelerde, belirli haksızlıklar suç olarak tanımlanabilir ve bu haksızlıklar karşılığında uygulanabilecek olan yaptırımlar belirlenebilir.

Bu çalışma, söz konusu mesajlar dikkate alınarak, ceza hukukunun bazı alanlarında nasıl bir düzenleme yapılabileceği hususunda bir deneme mahiyeti taşımaktadır.

II. İnsanlar, birbirinin hayat hakkına saygılı davranmakla yükümlüdürler¹. İnsan hayatı dokunulmaz, saygın, muhterem kılınmıştır². Öyle ki, bir insanı haksız yere öldüren, “*bütün insanları öldürmüş gibi*” telakki edilmiştir^{3,4}.

Ancak, **haklı bir sebeple** öldürme istisna kılınmıştır⁵: Saldırı ile karşı karşıya kalma halinde ve saldırıyı etkisiz kılacak ölçüde olmak şartıyla, saldırgan öldürülebilir⁶. **Meşru müdafaa** için saldırının sadece hayata karşı olması gerekmemektedir. Haksızlığa uğrayan kimseye, başka türlü önleme imkânı mevcut değilse, bu haksızlığı gidermek amacıyla ve giderecek ölçüde savunma fiili icra etme ve hatta gerekirse, saldırganı öldürme yetkisi tanınmıştır⁷.

¹ “*Haklı bir sebep olmadıkça, Allah'ın dokunulmaz (haram, hürmete layık) kıldığı nefsi öldürmeyin*”: En'âm (6), Ayet 151; İsrâ (17), Ayet 33.

Bir başkasını öldürmeme yükümlülüğü gibi, kişinin kendisini öldürmeme (intihar etmeme) yükümlülüğü de bulunmaktadır. “*Kendinizi öldürmeyiniz*”: Nisâ' (4) Ayet 29.

² “*Haklı bir sebep olmadıkça, Allah'ın dokunulmaz (haram, hürmete layık) kıldığı nefsi öldürmemek*”, erdemlilik ölçütlerinden biri olarak kabul edilmiştir: Furkân (25) Ayet 68.

³ Maide (5), Ayet 32. Ayrıca bkz. Nisa' (4), Ayet 93.

⁴ Öldürmeme yükümlülüğünün, insanın çocukluk evresini de kapsadığında kuşku bulunmamaktadır. Ancak, Kur'an'da hangi sebeple olursa olsun, çocukların öldürülmemesine özel bir vurgu yapılmıştır. İnsana, hangi sebeple olursa olsun, çocuk öldürmenin asla doğru bir davranış olmadığı mesajı verilmektedir: En'âm (6), Ayet 137, 140. “*Geçim sıkıntısı dolayısıyla çocuklarınızı öldürmeyin*”: En'âm (6), Ayet 151; İsrâ (17), Ayet 31. Ayrıca bkz. Mumtehine (60), Ayet 12.

⁵ İnsana “**haklı bir nedenin olması hali saklı kalmak üzere**” (“illâ bi-l-hakki”) bir başkasının öldürmemesi buyurulmuştur: En'âm (6), Ayet 151; İsrâ (17), Ayet 33.

⁶ Bakara (2), Ayet 190.

⁷ Hac (22), Ayet 39.

Dikkat edilmelidir ki, meşru müdafaa, saldırıyı gerçekleştiren kişinin alelittlak öldürülmesi yetkisini kişiye vermemektedir. Şayet saldırıyı etkisiz kılmak amacıyla, savunma için mesela saldırıyı yaralama yeterli ise, saldırı öldürülemez. Aksi takdirde meşru müdafaa sınır aşmış olur. Bu itibarla, saldırının öldürmeye yönelik olması, kişiye saldırıyı alelittlak öldürme yetkisi vermemektedir.

Meşru müdafaa için birey olarak bir saldırı ile karşı karşıya bulunmak şart değildir. **Toplum olarak** bir saldırı ile karşı karşıya bulunmak, toplumu oluşturan bütün fertler bakımından bir **meşru müdafaa** hali olarak telakki edilmektedir⁸.

Bu itibarla, ancak **müdafaa, savunma amaçlı** olarak **savaşa** izin verilmektedir⁹ ve hatta kişilere bu hususta bir **yükümlülük** yüklenmektedir¹⁰. Fakat bir saldırı olmadan, somut bir saldırı tehdidi bulunmadan, bir topluma, bir devlete karşı savaşa izin verilmemektedir¹¹.

İşaret etmek gerekir ki, iyiliği emretme ve kötülüğü yasaklama (cihad), kişiye her koşulda yüklenen bir yükümlülüktür. Bu bağlamda cihad, herkese karşı bir görevdir. Buna karşılık, cihadın en son aşaması olan mukateleye (savaşa) ancak sınırlı koşullarda izin verilmiştir. Zira savaşa öldürmek ve ölmek söz konusudur.

Bir fiili saldırı durumu veya somut bir saldırı tehdidi karşısında izin verilen ve hatta yükümlü kılınan savaşın da kendine has bir hukuku bulunmaktadır. Savaş da olsa, saldırı karşısında **ölçülü** mukabelede bulunmak¹², saldırının misliyle karşılık vermek gerekir¹³.

Buradaki ölçülülüğün en önemli koşulu, ancak silahlı müsademeye giren veya girmek üzere hazırlanan unsurlara karşı savunma hareketinde bulunulmasıdır. Bu çerçevede, saldırı için hazırlanmış olan bütün mühimmat, tesis ve bina tahrip edilebileceği gibi, saldırı veya saldırmak üzere hareket eden silahlı kişiler öldürülebilir¹⁴.

III. Ceza kavramı Kur'an'da, sadece haksızlık oluşturan fiiller karşılığında uygulanan yaptırımını ifade zımında kullanılmış değildir. Çeşitli ayetlerde **hukuka uygun** olan bir fiil dolayısıyla failin **ödüllendirilmesi** bağlamında da ceza kavramına yer verilmiştir¹⁵. Bazı

⁸ Kur'an, Bakara (2), Ayet 190, 191; Nisa' (4), Ayet 91. Savaşa çıkılmadan, savaş ilan edilmeden önce, gerçekten **somut bir saldırı tehdidinin** var olup olmadığının araştırılması gerekmektedir: Nisa' (4), Ayet 94.

Aralarında barış anlaşması bulunan iki toplumdan birinin diğerine karşı anlaşmaya uymama yönünde somut tutum ve davranış sergilemesi halinde, barışın tehlikeye girdiğini gören diğer taraf anlaşmayı bozma hakkına sahip olmaktadır: Enfâl [4], Ayet 58.

⁹ Hac (22), Ayet 39.

¹⁰ Tevbe (9), Ayet 5.

¹¹ Nisa' (4), Ayet 91. Savaşmama konusunda anlaşmaya varılan ve bu anlaşmadan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getiren düşmana karşı, bu anlaşmaya sadık kalındığı sürece savaşılabilir: Tevbe (9), Ayet 6.

¹² Bakara (2), Ayet 190.

¹³ Bakara (2), Ayet 194.

¹⁴ Saldırgan silahlı kişilerin öldürülmesi, savunma savaşı verenler bakımından bir erdemlilik ölçütü teşkil etmektedir: Tevbe (9), Ayet 111. Hatta savaşta, saldırgan silahlı kişilerin öldürülmesi, bir yükümlülük teşkil etmektedir: Muhammed (47) Ayet 4.

¹⁵ İbrahim (14), Ayet 51; Tâha (20), Ayet 15, 76; Zümer (39), Ayet 34; Kamer (54), Ayet 14, 35. Keza, "sevâb" ibaresi de benzer anlamlarda kullanılmıştır: Âl-i İmrân (3), Ayet 148, 195; Mutaffifin (83), Ayet 36.

ayetlerde ceza ibaresi, **karşılık**¹⁶ anlamında¹⁷; **iyi veya kötülüğün karşılığı** olarak¹⁸, iyi veya kötü yönde çabanın karşılığı anlamında¹⁹ kullanılmıştır.

Bu itibarla ceza, bir **haksızlık karşılığında** uygulanan bir **yaptırım** anlamına da gelmektedir. Ancak, bu bağlamda Kur'an'da yer verilen söz konusu ibare, münhasıran ceza hukuku yaptırımını değil, genel olarak bir haksızlık karşısında uygulanan, uygulanabilecek olan bütün yaptırımları ve dolayısıyla, **tazminatı** da kapsayacak geniş bir anlam içeriğine sahiptir²⁰.

Ancak bu çalışma kapsamındaki cezaya ilişkin açıklamalar, münhasıran suç oluşturan haksızlık karşılığında uygulanan ve pozitif hukuk metinlerinde dar anlamda ceza olarak tavsif edilen yaptırıma ilişkin olacaktır.

Belirtmek gerekir ki, kişinin gerçekleştirdiği bir haksızlık dolayısıyla Yaraticısı tarafından cezalandırılmasıyla kamu otoritesi (Devlet) tarafından cezalandırılması arasında farklılıklar bulunmaktadır²¹.

Kamu otoritesi (Devlet) tarafından cezalandırmada, işkence ve eziyet uygulanamaz ve dolayısıyla, insan örneğin yakılarak cezalandırılmaz. Devlet gücü kullanılarak infaz veya icra edilen yaptırımlardan hiçbiri kişiye kötülük mahiyeti taşımamalıdır.

Keza, Devlet tarafından bir suçun karşılığında hükmolunan cezanın infazı sürecinde failin ömür boyu bir infaz kurumunda tutulması yönünde bir kanuni düzenleme yapılamaz. Bir suçun karşılığında ceza olarak şayet müebbet hapis cezası öngörülecekse, bunun infaz kurumunda çekilmesi gereken kısmı ile ilgili olarak mutlaka bir süre sınırlamasına tabi tutulması gerekmektedir. Çünkü, bir daha gün yüzü görebileceği konusunda ümidini tamamen yitirmiş olan bir hükümlü bakımından cezanın infazıyla güdülen amaçların gerçekleşmesini beklemek, salt hayalden başka bir şey olamaz.

Bir yaptırım olarak ceza, ancak insanın işlediği fiilin haksızlık derecesiyle orantılı olarak uygulanabilir²².

Ceza sorumluluğu şahsîdir²³. Buna karşılık, söz konusu ilke, bir özel hukuk yaptırımı olan tazminat sorumluluğu bakımından dikkate alınmaz.

¹⁶ **Karşılık** anlamında, “**ecr**” kelimesi de kullanılmıştır: Tûr (52), Ayet 40.

¹⁷ Tûr (52), Ayet 16; Rahmân (55), Ayet 60.

¹⁸ Necm (53), Ayet 31.

¹⁹ Necm (53), Ayet 39.

²⁰ Bkz. Bakara (2), Ayet 48.

²¹ Allah'ın cezalandırması, esas itibarıyla insanın bu dünya hayatından ayrılmasından sonra söz konusu ise de, bu dünyada da gerçekleşebilir. Allah'ın bu dünyadaki cezalandırması, tüm topluma da şamil olabilir.

Allah, haksızlık karşısında insana olan uyarısının etkinliğini sağlamak ve artırmak için, “*yakarak*” cezalandıracağını ve hatta cezasının “*ebedî*” olabileceğini “*va'd*” etmektedir.

²² Nahl (16), Ayet 126; Kasas (28), Ayet 84.

²³ En'âm (6), Ayet 164; İsrâ (17), Ayet 13, 15; Fâtır (35), Ayet 18; Zümer (39), Ayet 7; Necm (53), Ayet 38.

Bir haksızlığın karşılığı olarak **yaptırımın** belirlenmesinde ve uygulanmasında **misliyle mukabele**²⁴ esas ise de; **ceza** siyaseti bakımından kötülüğe karşı **iyilikle mukabele** etmek tavsiye edilmiş²⁵; **uzlaşma** ve **af**, övgüye layık görülmüştür²⁶.

IV. Kur'an'da, bir insanın kasten öldürülmesinin (veya yaralanmasının) karşılığı olarak **yaptırımın** belirlenmesinde ve uygulanmasında **kıyas esası** benimsenmiştir. Belirtmek gerekir ki **kıyas**, alelittlak bir **ceza değildir**, bir haksızlık karşısında yaptırımın belirlenmesi ve uygulanması bakımından **misliyle mukabele** ve hatta, muamelede **karşılıklılık** ilkesini ifade etmektedir²⁷. Bu itibarla Kur'an'da **kıyasın**, toplum barışının devamlılığı bakımından önemine işaret edilmiştir²⁸.

Söz konusu ilke Kur'an'da, Tevrat'a da atıfda bulunularak, kasten öldürme ve yaralama suçları bakımından, "**hüre karşılık hür, köleye karşılık köle, kadına karşılık kadın**"²⁹ ya da "**nefse karşılık nefis, göze karşılık göz, buruna karşılık burun, kulağa karşılık kulak, dişe karşılık diş**"³⁰ ibaresiyle ifade edilmiştir.

Kıyası alelittlak bir "ceza" olarak kabul eden geleneksel fıkıh kaynaklarında bu ilkedен, kasten öldürme suçunun yaptırımının ölüm cezası olduğu sonucu çıkarılmaktadır. Bu sonuç, "**nefse karşılık nefis**" (diğer bir ifadeyle, "**cana karşılık can**") ibaresinden çıkarılmaktadır. Ancak, bu kaynaklarda ceza olarak örneğin "**kadına karşılık kadın**" ibaresinden hangi anlamın çıkarılacağı konusunda tatmin edici bir açıklamaya yer verilmemektedir. Bir kadının kadın tarafından öldürülmesi halinde, bu ibareden ne anlamın çıkarılacağı konusunda tereddüt bulunmamaktadır. Ancak bu anlayışta, bir erkeğin kadın veya bir kadının erkek tarafından öldürülmesi halinde, "ceza" olarak nasıl bir yol izleneceği hususu muğlaklığını muhafaza etmektedir.

Kanaatimizce, söz konusu ilkeyi cezaya özgülememek, bütün hukuki yaptırımlar ve özellikle **tazminat** sorumluluğu bağlamında göz önünde bulundurmak gerekir.

Kasten öldürme suçu dolayısıyla kıyas esasına dayalı cezaya ancak **mahkeme** tarafından hükmedilebilir³¹. Suç kendi yakınlarına karşı işlenmiş olsa bile, kişilere öldüreni cezalandırma yetkisi verilmemiştir.

Ancak bir suçtan dolayı uygulanabilecek olan yaptırımların öncelikle, faille mağdur arasında barışmayı sağlamak ve dolayısıyla, failin topluma yeniden kazandırılması amacına hizmet edecek mahiyet taşıması gerekir. Zira, faille mağdur veya yakınları arasında barışmayı temin

²⁴ Yunus (10), Ayet 27; Mu'min (40), Ayet 40; Şûrâ (42), Ayet 40.

²⁵ Fussilet (41), Ayet 34.

²⁶ Şûrâ (42), Ayet 40.

²⁷ Bakara (2) Ayet 194.

²⁸ Kur'an, Bakara (2), 179.

²⁹ Bakara (2), Ayet 178.

³⁰ Maide (5), Ayet 45.

³¹ "Haklı bir sebep olmaksızın, bir insanı tasarlayarak öldüren kişinin Allah indindeki cezası, ebedi olarak cehennemde kalmaktır. Allah'ın gazabı bu kişinin üzerindedir; lanetlenmiş olan bu kişi hakkında büyük bir azap hazırlanmıştır": Nisa (4), Ayet 93.

İnsanın işlediği suç sebebiyle Rabbi nezdinde cezalandırılması, kamu otoritesi (Devlet) tarafından cezalandırılmasını gereksiz kılmaz: Kehf (18), Ayet 87.

etmeyen veya edemeyen bir yaptırım sisteminin toplum barışına katkı sağlaması ve suçlunun yeniden topluma kazandırılması amacına hizmet etmesi beklenemez.

Bu mülahazayladır ki, kasten **öldürülenin yakınları**, mahkeme huzurunda fail hakkında kısas esasına dayalı ceza uygulanmasından sarfinazar edilmesi, yani **failin affedilmesi** yönünde **irade** açıklama hususunda **yetkili** kılınmışlardır.

Anlatımımızda tercih etmiş bulunduğumuz “**öldürülenin yakınları**” ibaresi, Kur’an’da “**öldürülenin kardeşi**”³², “**öldürülenin velisi**”³³, öldürülenin “**ehli, ailesi**”³⁴ olarak ifade edilmiştir³⁵.

Kanaatimizce, söz konusu kavramlar dikkate alındığında, bu bağlamda önce **öldürülen kişi üzerinde** varsa **velayet** veya **vesayet yetkisini haiz kişiler** tezekkür edilmelidir.

İşaret etmemiz gerekir ki, Kur’an’da çeşitli hukuki ilişkiler bağlamında yer verilen “veli” kavramı, günümüz medeni hukuk literatüründeki “veli” ve “vasi” kavramlarına karşılık gelecek anlam muhtevasına sahiptir³⁶.

Bu itibarla, şayet öldürülen kişi bir başkasının **velayet** veya **vesayeti** altında idi ise, bu yetkinin ölüm anındaki veli veya vasi tarafından kullanılması gerekir.

Öldürülen üzerinde bir başkasının velayet veya vesayetinin bulunmadığı hallerde ise, **akrabalık ilişkisini** dikkate alarak, faili affetme yetkisini haiz kişiyi veya kişileri belirlemek gerekir. Buna göre örneğin, öldürülenin birinci derece kan hısımları (alt ve üst soyu, usul ve furuu) ile eşinin; bunların bulunmaması halinde ise, ikinci derece kan hısımlarının bu yetkiyi kullanabilmesi gerekir.

Öldürülenin yakınlarının birden fazla olması halinde, öldüren hakkında ceza uygulamasından sarfinazar edilmesi yani öldürenin affedilmesi yönünde açıklanan **iradeye** hukuki değer atfedebilmek için, bunun **mutabakatla** açıklanmış olması gerekmektedir. Aksi takdirde ceza uygulamasından sarfinazar edilmemelidir.

Kasten öldürme suçunun birden fazla kişinin iştirakiyle işlenmesi halinde, af (‘afv) yani ceza uygulamasından sarfinazar edilmesi yönünde açıklanan irade, bütün suç ortaklarına teşmil edilebilir. Ancak af, işlediği suçla bağlantılı olarak kişi hakkında kullanılan bir yetki olduğu için; bu yetki, suç ortaklarından bir kısmıyla sınırlı olarak da kullanılabilir. Dikkat edilmelidir ki, bütün bu iş ve işlemler bir yargılama faaliyeti sırasında icra edileceği için; mahkeme, mağdurun yakınları tarafından söz konusu af yetkisinin veya suç ortaklarından biri tarafından örneğin maddi gücünün kötüye kullanmasının önüne geçmek amacıyla, ceza uygulamasından sarfinazar edip etmeme hususunda takdir yetkisi kullanabilmelidir.

Öldürülenin yakınları, bu af yetkisini, **maddi** ve **manevi tazminatı** ifade eden “**diyet**” ödeme **koşuluyla**, başka sair bir edimin yerine getirilmesi koşuluyla veya herhangi bir edimin yerine getirilmesi koşulu aranmaksızın kullanabilirler.

Bu itibarla, tazminat ödenmesi veya sair bir edimin yerine getirilmesi koşuluna bağlı olarak af yetkisinin kullanılması halinde, belirlenen koşulun veya koşulların yerine getirilmesinin sağlanması gerekir. Yerine getirilmesi müeccel veya belirli bir zamana yayılmış olan koşulların

³² Bakara (2), Ayet 178).

³³ İsrâ (17), Ayet 33.

³⁴ Nisâ’ (4), Ayet 92.

³⁵ Belirtmek gerekir ki, Kur’an’da “veli” ibaresi, neseben “yakın”lar karşılığında da kullanılmıştır: Neml (27), Ayet 49.

³⁶ Nisâ’ (4), Ayet 33; İsrâ (17), Ayet 33; Meryem (19), Ayet 5; Neml (27), Ayet 49.

kabulü halinde; bunun, görülmekte olan dava bakımından bir durma sebebi olarak değil, sadece **cezanın infazının ertelenmesi sebebi** olarak değerlendirilmesi gerekir. Bu itibarla, **mahkeme**, suçu işleyen kişi hakkında **cezaya hükmedecektir**; ancak hükmolunan cezasın infazını, af yetkisinin kullanılması bağlamında belirlenen tazminat ve sair edimlerin tamamen yerine getirilmesine kadar erteleyecektir. Tazminat ve sair edimin tamamen yerine getirilmesi halinde ise, **cezanın infazından sarfınazar edilmesine karar** verilecektir.

Bu arada belirtmek gerekir ki, diyet, bir ceza, bir ceza hukuku yaptırımını değildir. Diyet, borçlar hukuku literatüründe haksız fiil karşılığında uygulanan maddi ve manevi tazminat kavramlarının Kur'an literatüründeki karşılığıdır. Bu nedenledir ki, "diyet" olarak ödenmesi kabul edilen tazminat miktarının münhasıran suçu işleyen kişi tarafından ödenmesi gerekmemektedir. Yani cezanın şahsiliği kuralı, diyet bakımından söz konusu değildir. Şahsilik kuralı gereğince, ceza kimin hakkında hükmolunmuşsa, ancak o kişi tarafından çekilir.

Tazminat miktarı, öldürülenin yakınlarının **rızası** ile belirlenmektedir. Birden fazla rıza açıklamaya yetkili kişi bulunması halinde, cezanın infazından sarfınazar edebilmek için, bu rızanın af yetkisini haiz kişilerin **mutabakatıyla** açıklanması gerekmektedir.

Kur'an'da, af yetkisini haiz olan kişiler (öldürülenin yakınları), bu konuda **ölçülü** olmaya³⁷ ve **hakkaniyetle** davranmaya³⁸ davet edilmektedirler.

Kanaatimizce, söz konusu ölçü ve şartlara uygun olarak bu belirlemenin, ceza davasının görüldüğü mahkeme marifetiyle yapılması gerekmektedir. Ancak bu suretle belirlenen tazminat, **ilam** hükmünü kazanmış olacaktır.

Öldüren de, mağdurun yakınları tarafından tazminat koşuluna bağlı olarak bağışlanması halinde, buna karşılık olarak, diyeti iyilikle ödemelidir³⁹.

Bütün suçlarda olduğu gibi, kasten öldürme suçunda da, etkin pişmanlık gösterilebilir⁴⁰. Bu pişmanlık, öldürülenin yakınları tarafından affetme yetkisinin kullanılması bakımından dikkate alınabilir.

V. Bir insanın ölümüne dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak yani taksirle sebebiyet verilmesi halinde de bir haksızlık gerçekleşmektedir.

Geleneksel fıkıh kaynaklarından esinlenen eserlerde, genellikle Nisâ' Suresinin 92. Ayeti dayanak ittihaz edilerek, taksirle ölüme sebebiyet verme fiilinin de suç olarak tanımlanabileceği belirtilmektedir.

Ancak, belirtmek gerekir ki, Nisa Suresinin söz konusu Ayeti hükmü, savaş haline özgü bir hataya ilişkindir. Söz konusu hüküm, mağdurun vafında hataya düşülmesi ile ilgilidir. Başka bir ifadeyle, söz konusu Ayetin hükmünün ilişkin olduğu durumda, esasen bir kişi kasten öldürülmektedir. Fail, bir başkasını öldürmek kastıyla hareket etmektedir; ancak, öldürülenin vafında hataya düşmektedir. Bu hata, fiili kasıtlı suç olmaktan çıkarmamaktadır.

³⁷ İsrâ (17), Ayet 33.

³⁸ Bakara (2), Ayet 178.

³⁹ Bakara (2), Ayet 178.

⁴⁰ Maide (5), Ayet 34.

Savaş haline özgü bir hüküm olan söz konusu Ayet, doğrudan, bir haksızlık türü olan taksirle ölüme sebebiyet verme fiiline ilişkin bir hüküm içermemektedir. Ancak, gerek söz konusu Ayet hükmünü, gerek kasten öldürme suçuna ilişkin Ku'an'daki sair hükümleri dikkate alarak, taksirli fiilin suç olarak tanımlanmasına yönelik bir kanuni düzenleme yapılabilir.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, kasten öldürme gibi, taksirle bir insanın ölümüne sebebiyet vermek de bir haksızlık oluşturmaktadır. Kişilerin hayatı dokunulmaz olduğu için, hayat hakkına ilişkin hukuki değer, kişinin bu değeri ihlal eden hem kasıtlı hem de taksirli fiilleri işlemekten imtina etmesini gerekli kılmaktadır.

Bu itibarla, taksirle bir kişinin ölümüne sebebiyet verilmesi fiili de kanunla suç olarak tanımlanabilir.

Ancak bu suçtan dolayı uygulanabilecek olan yaptırımların da öncelikle, fail ile mağdur yakınları arasında barışmayı temin edecek mahiyet taşıması gerekir.

Taksirle ölüme sebebiyet verme suçu karşılığında, hapis cezası öngörülebilir. Ancak, somut bir olayda hükmolunan hapis cezasının infazı, faille mağdur yakınları arasında barışmanın sağlanamaması haline münhasır kılınmalıdır.

Bu itibarla, kasten öldürme suçunda olduğu gibi, taksirle ölüme sebebiyet verme suçunda da mağdurun yakınları, mahkeme huzurunda fail hakkında hükmolunan cezasının infazından sarfınazar edilmesi, yani failin affedilmesi yönünde irade açıklama hususunda yetkili kılınmalıdırlar.

Maddi ve manevi tazminat ödenmesi veya sair bir edimin yerine getirilmesi koşuluna bağlı olarak ya da herhangi bir koşul aranmaksızın da ölenin yakınları tarafından bu af yetkisi kullanılabilirdir.

VI. Kastens öldürme ve taksirle ölüme sebebiyet verme suçlarına ilişkin olarak yapılan bu açıklamalar, kasten yaralama ve taksirle yaralamaya sebebiyet verme şeklindeki haksızlıklar bakımından yapılabilecek olan kanuni düzenlemelerde de dikkate alınabilir.